ኣዋጅ ቁጽሪ 178/2016

ግብሪ ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ንምእካብ ዝወጸ ኣዋጅ

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀጽ 1 - ሓጺር ኣርእስቲ

እዚ ኣዋጅ'ዚ "ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ግብሪ ንምእካብ ዝወጸ ኣዋጅ ቁጽሪ 178/2016" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀጽ 2 - ዝተሰረዙ ሕግታት

ግብሪ ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ንምእካብ ዝወጸ ኣዋጅ ቁጽሪ

63/1994 ከምኡ'ውን እቶም ክሳብ ሕጂ ክሰርሓሉም ዝጸንሑ ኣብ ልዕሊ ግብሪ ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ተፈጻምነት ዝጸንሖም ኣዋጃት። ሕጋጋትን መምርሒታትን ብምሉኦም ተሰሪዞም በዚ ኣዋጅ'ዚን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ'ዚ ዝወጹ ሕጋጋትን ተተኪኦም ኣለው።

ዓንቀጽ 3 ትርጉም

ኣተኣታትውኦም ካልእ ትርጉም ዘወሃቦም እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ኣዋጅ እዚ፦

1 "ሕርሻዊ ስርሓት" ማለት ኣብ ገጠር ዘሎ መሬት ብዘየዳ ኣገባብን ማሳርሕን ምሕራስ ወይ ምልማዕ ዝኾነ ዓይነት ኣእካል ምፍራይን እንስሳ ዘቤት ምርባሕን ማለት ኮይኑ ዝም ዝስዕቡ ግን ኣይሓቁፍን፦

ሀ. ኣግራብን ጫካታትን ንስራሓት ዕንጨይቲ ምውዓል።

ለ. ንሕርሻዊ ፍርያት ምምስራሕ ወይ ምቕያር።

ሐ. ብመሰረት ንግዳዊ ሕጊ ኤርትራ ኣብ ስርሓት ንግዲ ተመዝጊቡ ብቤጋዳይ ወይ ትካል ንግዲ ዝካየድ ወይ ዝሰርሕ ኣይ ተባሂሉ ዝወሰደን ዝገመተን ቀንዲ ስርሑ ምስ ሕርሻ፡ ግራት፡ ምርባሕ ከብቲ ወይ ምዕቃብ ልሙዕ መሬት ዝተመድ ካልእ ንጥፈታት ምኽያድ።

መ. ዝቤታዊ ኣገልግሎት ዝውዕል ምፍራይ ወይ ምርባሕ እንስሳታት።

2. "ሚኒስተርን ሚኒስትሪን" ማለት ሚኒስተርን ሚኒስትሪን ፋይናንስ ማለት ኢዩ።

3. "ቤት ጽሕፈት ኣታዊ ወሻጢ ሃገር "ማለት ግብሪ ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ንምእካብ ብሚኒስተር መዚ ዝተዋህቦ ኣካል ማለት ኢዩ።

4 "ኣካቢ ግብሪ" ማለት ግብሪ ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ንምእካብ ካብ ቤት ጽሕፈት ኣታዊ ወሻጢ ሃገር መዚ ዝተዋህቦ ኣካል ማለት ኢዩ።

5 "መሬት ገጠር" ማለት ካብ ምምሕዳር ወይ ከሊ ከተማ ወጻኢ ዝርከብ ዝኾነ መሬት ማለት ኢዩ።

6 "እንስሳ ዘቤት" ማለት ንገመል፡ ከብቲ፡ መጻዓኛን ጤለ በጊዕን ማለት ኢዩ።

7 ንዓቐን መሬት ብዝምልከት

ሀ. ሓደ ሄክታር ማለት ኣርባዕተ ጽምዲ ብዕራይ ዘውዕል ናይ ሕርሻ መሬት ማለት ኢዩ

ለ. ሰለስተ ርብዒ ሄክታር ማለት ሰለስተ ጽምዲ ብዕራይ ዘውዕል ናይ ሕርሻ መሬት ማለት ኢዩ

ሐ. ፍርቂ ሄክታር ማለት ክልተ ጽምዲ ብዕራይ ዘውዕል ናይ ሕርሻ መሬት ማለት ኢዩ

መ. ርብዒ ሄክታር ማለት ሓደ ጽምዲ ብዕራይ ዘውዕል ናይ ሕርሻ መሬት ማለት ኢዩ

ክፍሊ ክልተ
ግብሪ ኣታዊ ካብ ሕርሻ ገጠር

ዓንቀጽ 4 ኣቀማምጣን ኣከፋፍላን ግብሪ

ዝኾነ ሰብ ብውልቂ ወይ ብጉጅለ፦

1. ልምዳዊ ሕርሻዊ ስርሓት ንምኽያድ (መሬት) ዝተዋህቦ ዘለዎ ንነፍስ ወከፍ ሓደ ሄክታር 150 ናቕፋ (ሚእትን ሓምሳን ናቕፋ) ዓመታዊ ኣታዊ ግብሪ መሬት ይኸፍል።

2. ካብ ልምዳዊ ሕርሻዊ ስርሓት ወጻኢ ፍቓድ ንግዳዊ ሕርሻ ዘይተዋህቦ ግን ንግዳዊ ጠባይ ዘለዎ ሕርሻዊ ንጥፈታት ዘካይድ። ኣብ ልዕሊ ኣብዚ ዓንቀጽ'ዚ ንኡስ ዓንቀጽ

1. ዝኸፈል ተወሳኺ ንነፍሲ ወከፍ ርብዒ ሄክታር 150 ናቕፋ (ሚእትን ሓምሳን ናቕፋ) ዓመታዊ ኣታዊ ግብሪ መሬት ይኸፍል።

ክፍሊ ሰለስተ
ግብሪ እንስሳ ዘቤት

ዓንቀጽ 5 ኣቀማምጣን ኣከፋፍላን ግብሪ

1. ብዘይካ ንጠበውቲ፤ ግብሪ እንስሳ ዘቤት ኣብ ዓመት ብነፍሲ ወከፍ ጥሪት ይኽፈል።

2. ግብሪ ብነፍሲ- ወከፍ ጥሪት ኣብ ምስላዕ ብፍቕዲ ንምርግጋጹ ኣብ ዘጸገም ኩነታት። እታ ዝተመዝገበት ናይቲ ቦታ ሽማግለ ዓዲ ብዝጸብዮ ግምት ይሰላዕ።

ዓንቀጽ 6 ምጣኔ ግብሪ

ግብሪ እንስሳ ዘቤት ብመሰረት ሰሌዳ "ሀ" ብሸሞዚ ዝሰዕብ ይኽፈል፦

ሰሌዳ "ሀ"

ግብሪ ካብ ገመል፡ ከብቲ፡ ፈረስ፡ በቕሊ፡ ኣድግን ጠለ ብጠልን

ተ.ቁ	ዓይነት እንስሳ	ንነፍሲ ወከፍ እንስሳ ዝኽፈል ግብሪ
1	ገመል	ናቕፋ 100
2	ከብቲ፡ ፈረስን በቕልን	ናቕፋ 50
3	ኣድጊ	ናቕፋ 25
4	ጠለ ጠበ	ናቕፋ 13

ክፍሊ ኣርባዕተ
ሓበራዊ ድንጋገታት

ዓንቀጽ 7 ግዜ ምኽፋል ግብሪ

1. ብክረምቲ ከበሳን ምዕራባዊ መታሕትን ዝጥቀም ሓረስታይን ዋና ጥሪትን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ዓመት ካብ መጀመርያ ወርሒ ታሕሳስ ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ለካቲት ኣብ ዘሎ ግዜ ስፍሓት ዝጥቀመሉ መሬትን ዘለዎ ዓይነት ብዝሒ ጥሪትን ሽማግለ ዓዲ ብሰሌዳ ብዝሰለዓሉ ግብሪ ይኸፍል።

2. ብክረምቲ ባሕሪ ዝጥቀም ሓረስታይን ዋና ጥሪትን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ዓመት ካብ መጀመርያ ወርሒ መጋቢት ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ግንቦት ኣብ ዘሎ ግዜ ዝጥቀመሉ ስፍሓት መሬትን ዓይነት ብዝሒ ጥሪትን ሽማግለ ዓዲ ኣብ ሰሌዳ ንዝሰፈረ ኣገባብ ተኸቲሉ ንዝሰለዓሉ ግብሪ ይኸፍል።

ዓንቀጽ 8 ኣገባብ ኣሰላልዓን ኣተኣኻኽባን ግብሪ

1. ምስላዕን ምእካብን ግብሪ ካብ ሕርሻዊ ስርሓት ብደረጃ ዓዲ ብኣማሓዳሪ ዓድን ካልኦት ክልተ /2/ ብዓዲ ዝተመዘዙ ሽማግለታትን ይኸውን።

2. ኣገባብ ኣሰላልዓን ኣተኣኻኽባን ግብሪ። ሚኒስተር ብዘውጽኦ ሕጋጋት ይግለጽ።

ዓንቀጽ 9 መቕጻዕቲ ደንጉዮ

1. ሓረስታይ ወይ ዋና ጥሪት ካብ ሕርሻዊ ስርሓት ዝተሰለዓሉ ግብሪ ምስ ዘይሰማማዓሉ ካብቲ ክኸፍሎ ዝተወሰነሉ ግብሪ ካብ ሚእቲ ሓምሳ /50%/ ብምትሓዝ ካብ ዝተወሰነሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ናብ ንኡስ ዞባ ኮሚተ ግብሪ ይግባይ ጥርዓን ክቐርብ ይኽእል።

2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀጽ 1 ናይዚ ዓንቀጽ'ዚ ይግባይ ዘቕረበ ሓረስታይ ወይ ዋና ጥሪት ዝተሰለዓሉ ግብሪ ናይ መወዳእታን ቅቡልን ተወሲዱ ተፈጻሚ ይኸውን።

3. ሀ. ቤት ጽሕፈት ኣታዊ ወሻጢ ሃገር ወይ ይግባይ በሃሊ ብንኡስ ዞባ ኮሚተ ግብሪ ይግባይ ንዝተዋህበ ውሳኔ ናይ ሕጊ ትርጉም ጌጋ ኣለዎ ዝብል እምነት ምስ ዝህልዎም ካብቲ ውሳኔ ዝተዋህበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ናብ ቤት ፍርዲ ዞባ መረረ ይግባይ ክቐርቡ ይኽእሉ፤

ለ. ኣብዚ ዓንቀጽ'ዚ ንኡስ ዓንቀጽ 3(ሀ) ዝተጠቕሰ ይግባይ ክቕርብ ዝኽእል ብንኡስ ዞባ ኮሚተ ግብሪ ይግባይ ዝተወሰነ ብምሉኡ ምስተኸፍለ ጥራይ ይኸውን።

ሐ. ቤት ፍርዲ ዞባ ንኽፍሊ ግብሪ ዝድግፍ ውሳኔ ምስዝህብ ብዘይዳ ዝተኸፍለ ሕሳብ ይምለሰሉ።

መ. ናይ ቤት ፍርዲ ዞባ ውሳኔ ናይ መወዳእታን ይግባይ ዘይብሃሉ ይኸውን።

ዓንቀጽ 10 መቕጻዕቲ

ሓረስታይ ወይ ዋና ጥሪት ዝተሰለዓሉ ግብሪ ክኸፍሎ ኣብ ዝተመደበሉ እዋን ምስ ዘይከፍል፡ ኣብ ወወርሒ ካብ ሚእቲ ዓሰርተ /10%/ ክሳብ ሓምሳ ካብ ሚእቲ /50%/ ናይቲ ዝተሰለዓሉ ግብሪ ዝበጽሕ ይቕጸዕ።

ዓንቀጽ 11 ኣገባብ ኣፈጻጽማ ውሳኔ

1. ሓረስታይ ወይ ዋና ጥሪት ዝተሰለዓሉ ግብሪ ንምኽፋል ፍቓደኛ ምስዘይኮውን ናብ ባይቶ ዓዲ ተኸሲሱ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ /15/ መዓልቲ ዝድለዮ ግብሪ ምስ መቕጻዕቲ ይኸፍል።

2. ኣብዚ ዓንቀጽ'ዚ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ዝተዋህበ ውሳኔ ዘኖማልኡ፡ ውሳኔ ካብ ዝተዋህበሉ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ /15/ መዓልቲ ናብ ኮማዊ ቤት ፍርዲ ንኣፈጻጽማ ይኽሰስ።

3. ባይቶ ዘይተማሰረቶ ዓዲ ኪጋጥም ከሎ ንኣፈጻጽምኡ ናብ ዝቐረበ ኮማዊ ቤት ፍርዲ ይኽሰስ።

ዓንቀጽ 12 ገበናዊ መቕጻዕቲ

1. ዝኾነ ሓረስታይ ወይ ዋና ጥሪት

ሀ. ምሉእን ግቡእን ሓበሬታ ዘይሃበ፡

ለ. ግብሪ ከይእከብ ዝተዓናቐፈ

ሐ. ሓበሬታ ንምሃብ ፍቓደኛ ዘይኮነ ወይ ናይ ሓሶት ሓበሬታ ዝሃበ ብመሰረት ገበናዊ ሕጊ ኤርትራ ይቕጻዕ።

2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀጽ 1 ናይዚ ዓንቀጽ'ዚ ዝወሰነ ገበናዊ መቕጻዕቲ ክኽፈል ዝግበኦ ግብሪ ወይ መቕጻዕቲ ክሰረዝ ወይ ክንድል ኣይክእልን።

ዓንቀጽ 13 ኣበል

1. ብደረጃ ዓዲ፡ ግብሪ ንእትእክብ ዝተመዘዘት ሽማግለ ናይ ድኻም ዋጋ ካብ ሚእቲ ዓሰርተ (10%) ባዕላ ካብ ዝኣከበቶ ግብሪ ከም ኣበል ካብ ቤት ጽሕፈት ኣታዊ ወሻጢ ሃገር ወይ ንሱ ዝወከሎ ይኽፈላ።

2. ኣብዚ ዓንቀጽ'ዚ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ዝተጠቕሰ ኣበል ዝኽፈል፡ ዝደለ ግብሪ ብምሉኡ ንቤት ጽሕፈት ኣታዊ ወሻጢ ሃገር ኣታዊ ምኻኑ ምስ ተረጋገጸ እዩ።

ዓንቀጽ 14 ፍሉይ ሓለፋት

ኣማሓዳሪ ዞባ፡ ኣብ ዞባኡ ግብሪ ካብ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ናይ ምእካብ ምሉእ ሓላፍነት ኣለዎ።

ዓንቀጽ 15 ስልጣን ሚኒስተር

1. ሚኒስተር ንኣፈጻጽማ ናይዚ ኣዋጅ እዚ ዝምልከት ሕጋጋት ከውጽእ ይኽእል።

2. ሚኒስተር ብመሰረት እዚ ኣዋጅ'ዚ ግብሪ ንክኸፍል ንዝተወሰነሉ ከፋል ግብሪ ብጠቓሚ ምኽንያት ብምሉኡ ወይ ብኸፊሉ ሕድገት ክገብር ይኽእል።

3. ብሰንኪ ክሊማዊ፡ ባህርያዊ፡ ወይ ሰብ ሰርሖ ሓደጋታት ሓረስቶት ወይ ሰብ ጥሪት ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ክኸፍልዎ ዝግብኦም ግብሪ ክኸፍሉ ከምዘይክእሉ ሚኒስተር ምስ ዝኣምን፡ ምስ ሚኒስተር ዞባዊ ምምሕዳር ብምምኽኻር ብምሉኡ ወይ ክፋሉ ሕድገት ንኽገብረሎም ናብ መንግስቲ ኣቕሪቡ የወስን።

ዓንቀጽ 16 መሰጋገሪ ሕጋጋት

እዚ ኣዋጅ'ዚ ኣብ ግብሪ ቅድሚ ምውዓሉ ክኽፈል ዝግብኦ ንዘበረ ግብሪ ኣታዊ ካብ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ከይከፈለ ዝጸንሐ ሓረስታይ ወይ ዋና ጥሪት ብመሰረት ክሰርሓሉም ዝጸንሐ ሕጋጋት ይኸፍል።

ዓንቀጽ 17 ኣዋጅ ኣብ ግብሪ ዝውዕለሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ እዚ ካብ 1 ታሕሳስ 2016 ጀሚሩ ኣብ ግብሪ ይውዕል።

ኣስመራ 1 ታሕሳስ 2016
መንግስቲ ኤርትራ።

ሕጋዊ ምልክታ 125/2016

ሕጋጋት ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን

ዓንቀጽ 1 - ዘውጽኦ በዓል መዚ

እዚ ሕጋጋት እዚ ብመሰረት ግብሪ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ንምእካብ ዝወጸ ኣዋጅ ቁጽሪ 178/2016 (ሰዓቡ "ኣዋጅ" ተባሂሉ ዝጥቀስ) ዓንቀጽ 15(1) ንሚኒስተር ፋይናንስ ዝተዋህቦ ስልጣን ዝወጸ ሕጋጋት ኢዩ።

ዓንቀጽ 2 - ሓጺር ኣርእስቲ

እዚ ሕጋጋት እዚ "ሕጋጋት ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ቁጽሪ 125/2016" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀጽ 3 - ዝተሰረዙ ሕጋጋት

እቲ ኣቐዲሙ ክሰርሓሉ ዝጸንሐ ሕጋጋት ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ሕጋዊ ምልክታ ቁጽሪ 21/1994 ብመሰረት ዓንቀጽ (2) ናይቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ ስለዘሎ በዚ ሕጋጋት'ዚ ተተኪኡ ኣሎ።

ዓንቀጽ 4 - ምእካብ ግብሪ

ብመሰረት ዓንቀጽ 3(3) ናይቲ ኣዋጅ ትግባረን ኣተኣኻኽባን ኣፈጻጽማን ግብሪ ካብ ኣታዊ ሕርሻ ገጠርን እንስሳ ዘቤትን ስልጣንን ሓላፍነትን ክፍሊ ኣታዊ ወሻጢ ሃገር ይኸውን።

ዓንቀጽ 5 - ምስላዕ ግብሪ

1) ብመሰረት ዓንቀጽ 5(2) ናይቲ ኣዋጅ ሽማግለ ዓዲ ናይ ከፋል ግብሪ እንስሳ ብምቑጻር ግብሪ እንስሳ ዘቤት ይሰልዕ።

2) ዝኾነ እንስሳ ዘቤት ዘለዎ ሰብ ወይ ጉጅለ ግብሪ ብዮዝምት ክኸፍል ክፍቀደሉ ምስ ዘመልክት ሽማግለ ዓዲ ክኸፈል ዝግበኦ ግብሪ ብዮዝምት ክትሰልዕ ትኽእል።

ዓንቀጽ 6 - ምምላእ ቅጥዒ

1) ብሽማግለ ዓዲ ዝተኣከበ ግብሪ ምስዚ ሕጋጋት እዚ ተተሓሒዙ ኣብ ዝርከብ ቅጥዒ፡ ቁጽሪ 1 ይምላእ። ቅዳሑ ድማ ኑዩም ዝኸፈሉ ሓረስቶት ይወሃብ።

2) ዝርዝር ኣስማት ከፈልቲ ግብሪ ምስዚ ሕጋጋት እዚ ኣብ ዝተተሓሓዘ ቅጥዒ፡ ቁጽሪ 2 ብሽማግለ ዓዲ ተመሊኡ ናብ ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ይመሓላለፍ።

3) ሽማግለ ዓዲ ዝኣከቦ ግብሪ ኣብ ንኡስ ዞባ ንዝርከብ ወኪል ክፍሊ ኣታዊ ወሻጢ ሃገር ወይ ወኪል ምስ ዘይህሉ ንምምሕዳር ንኡስ ዞባ ተረክብ።

4) ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ካብ ሽማግለ ዓዲ ዝተረከቦ ግብሪ ቅብሊት ትህብን እቲ ገንዘብ ከኣ ኣብ ዞባ ንዝርከብ ክፍሊ ኣታዊ ወሸጢ ሃገር ተረክብ።

ዓንቀጽ 7- መዛግብትን ቅጥዕታትን

ክፍሊ ኣታዊ ወሽጢ ሃገር ወይ ንሱ ዝወከሎም ኣብ ምስላዕን ምእካብን ግብሪ ኣድላይቲ ዝኾኑ መዛግብትን ቅጥዕታትን ንሽማግለ ዓድን ምምሕዳር ንኡስ ዞባን የቕርብ።

ዓንቀጽ 8

ምምሕዳር ንኡስ ዞባን ዞባን ብመሰረት ኣዋጅ ናይ ዝኽፈል ግብሪ ኣብ ምእካብ ዝገበርኦ ወጻኢታት ብበጀተን ይሽፈና።

ዓንቀጽ 9

እዚ ሕጋጋት እዚ ኣብ ጋዜጣ ኣዋጃት ኤርትራ ተሓቲሙ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ግብሪ ይውዕል።

ኣስመራ 1 ታሕሳስ 2016
ብርሃነ ሃብተማርያም፣
ሚኒስተር ፋይናንስ።